

การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวมูเตลูของจังหวัดนครพนม

THE STUDY BEHAVIOR OF THAI TOURIST TOWARD “MUTELU TOURISM” IN
NAKHON PHANOM PROVINCE

อภิไทย แก้วจรัส¹ ชลิดา ช่วยสุข² จิราภรณ์ พรหมเทพ³ และอัจฉริยา ทุมพานิษฐ์⁴
Apithai Kaewjuras¹, Chalida Chuaysook², Chirabhorn Phromthep³ and Atchariya Thumphanit⁴

^{1,2,3} อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ
วิทยาลัยการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม
⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการโรงแรม ภัตตาคาร และอีเว้นท์
วิทยาลัยการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

^{1,2,3} Lecturer, Tourism and Service Industry, Nakhon Phanom University

⁴ Lecturer, Hotel Restaurant and Event, Nakhon Phanom University

E-mail ¹apithai@gmail.com, ²chalida@npu.ac.th, ³chirabhorn@npu.ac.th, ⁴atchariya@npu.ac.th

Received August 01,2024
Revised October 28,2024
Accepted December 06,2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยว มูเตลูในจังหวัดนครพนม และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวมูเตลูของจังหวัดนครพนม โดยเก็บกลุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาใช้ท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศรัทธาในจังหวัดนครพนมทั้งหมด 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ Chi – Square ผลการวิจัยพบว่า 1) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว/เยี่ยมชมสถานที่เชิงศรัทธา(มูเตลู) มีความถี่ในการเดินทาง 1 ครั้ง/เดือน โดยมีผู้ร่วมเดินทางมากับญาติหรือคนในครอบครัว ซึ่งมีผู้ร่วมเดินทาง 5 คนขึ้นไป โดยมีรถยนต์ส่วนตัว ใช้ระยะเวลาในการเดินทางมา 5 วันหรือมากกว่า มีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น มากกว่า 10,001 บาทขึ้นไป และทราบข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์/โซเชียล เน็ตเวิร์ค และ 2) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ในภาพรวมลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของจังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ

พฤติกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทย การท่องเที่ยวมูเตลู

ABSTRACT

The Objectives of this research were 1) to study the behaviors of Thai tourist toward Mutelu tourism in Nakhon Phanom province and 2) to study the correlation analysis revealed a statistically significant relationship between tourist behavior and demographic. The sample group was 400 tourists. The questionnaires were used as a study tool. The statistics used to analyze the data in this research included: (a) frequency, (b) percentage, (c) hypothesis testing by Chi-Square.

This research showed that; Tourist behavior in Mutelu tourism of Nakhon Phanom province were to travel/visit faith-based places (Mutelu). The frequency of traveling was 1 time per month, with people traveling with relatives or family members. which has 5 or more people traveling together with their own car. Traveling time was 5 days or more. Expenses such as travel, accommodation, food, etc. were more than 10,001 baht and They known information from the internet/website/social network.

The Correlation analysis revealed that a statistically significant relationship between tourist behavior and demographic with statistically significant at the 0.05 level.

Keywords

Tourist Behavior, Thai Tourist, Faith- based Tourism

ความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนเป็นอย่างมากจึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวต่างพัฒนาพื้นที่เพื่อให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชม ทั้งนี้การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยวนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่เป็นองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่สำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ประกอบไปด้วยสิ่งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ โดยอาจเป็นรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยว นั้น ๆ ระหว่างที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงสิ่งอื่น ๆ ที่แหล่งท่องเที่ยวสามารถกระตุ้นการขายได้ เช่น ราคาของสินค้าและบริการ เทศกาลและประเพณีต่าง ๆ ลักษณะดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์กับการแสวงหาผลประโยชน์ (ศิริเพ็ญ ดาบเพชร, 2565)

ความเชื่อกับการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับความเชื่อของบุคคลที่เชื่อมโยงให้เกิดแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว ส่งเสริมการพัฒนาสถานะด้านร่างกายและจิตใจของผู้เดินทาง ตลอดจนกิจกรรมทางศาสนาที่เกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธาที่มีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสถานที่นั้น ๆ ในบางกรณีนักท่องเที่ยวที่เยี่ยมชมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ได้รับแรงบันดาลใจจากเหตุผลทางศาสนา โหราศาสตร์ ศาสตร์แห่งความโชคดี และการบูชาเครื่องรางของขลังเพื่อเสริมความมั่นคงในชีวิตและสมหวัง

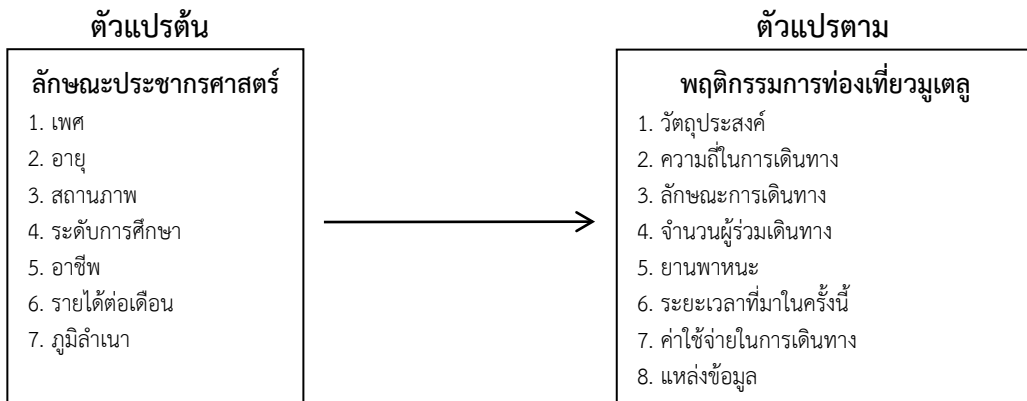
(อธิป จันทรสุรีย์, 2564) ซึ่งการท่องเที่ยวมุเตลู มีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในสิ่งศักดิ์สิทธิ์และพลังเหนือธรรมชาติ เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่กำลังเป็นที่นิยมที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน โดยมีกิจกรรม เช่น การทำบุญไหว้พระ การอธิษฐานและขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การดูดวง การเสริมดวงชะตา แม้แต่ความเชื่อเรื่องสีเสื้อมงคล เลขมงคลต่าง ๆ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2567)

จังหวัดนครพนม มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่โดดเด่นและหลากหลาย ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยเฉพาะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง เช่น พระธาตุพนมวรวิหาร ซึ่งเป็นพระธาตุประจำปีเกิด (ปีวอก) วัดเก่าแก่ที่สำคัญตามคติการไหว้พระธาตุประจำวันเกิด ทั้ง 8 วัด ลานพญาศรีสัตตนาคราช แลนด์มาร์คของจังหวัดนครพนม เป็นสถานที่นักท่องเที่ยวนิยมมากราบไหว้บูชาขอพร เป็นต้น จากรายงานของสถิติทางการด้านการท่องเที่ยว จังหวัดนครพนม ในปี พ.ศ. 2566 จังหวัดนครพนมมีรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน 3,526.49 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2565 คิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้น 45.47 ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนนักท่องเที่ยวรวม 2,204,220 คน เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.33 (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) และในปี พ.ศ. 2566 มีอัตราการเข้าพักเฉลี่ย 76.77 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.76 ซึ่งเป็นสถานการณ์หลังจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมเริ่มมีการพัฒนาในภาคส่วนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (สำนักงานจังหวัดนครพนม กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, 2566) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดเป็น “เมืองน่าอยู่ ประตุเศรษฐกิจสู่อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง”

คณะผู้วิจัยดำเนินการสำรวจลงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงศรัทธา (สายมู) ของจังหวัดนครพนมพบว่า มีกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมากราบไหว้ สักการะขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญของจังหวัดนครพนม โดยมีการสวดมนต์ การจัดบายศรีบูชาพญานาค การร่ายรำแก้บน เป็นต้น คณะผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการทำงานในพื้นที่จังหวัดนครพนม ดังนั้นการวิจัยนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการ องค์ความรู้ทางด้านภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงศรัทธา (สายมู) ประโยชน์เชิงชุมชนและสังคม ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ และประโยชน์เชิงนโยบายที่สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาจังหวัดนครพนม ในด้านการพัฒนาคุณภาพทางการท่องเที่ยวและบริการ แผนงานส่งเสริมการท่องเที่ยว ประเพณีศาสนา ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ฯลฯ ให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยววิถีใหม่ New Normal ที่จะช่วยขับเคลื่อนจังหวัดนครพนมต่อไป (สำนักงานจังหวัดนครพนม กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, 2566)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวมูเตลูในจังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวมูเตลูของจังหวัดนครพนม

กรอบแนวคิดในการวิจัย**นิยามศัพท์**

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยวไม่ว่าการกระทำนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และบุคคลอื่นจะสังเกตการณ์กระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม ก็เพื่อมุ่งสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์หนึ่ง โดยพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยวเป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้โดยอาศัยประสาทสัมผัส

2. นักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง ผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเมือง อำเภอเรณูนคร และอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในช่วงเวลาเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม และเมษายน 2567

3. การท่องเที่ยวมูเตลู หมายถึง การเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงศรัทธา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อไปขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำกิจกรรมเพื่อความเชื่อความศรัทธา มูเตลู เช่น การไหว้พระ ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การแก้บน การรำถวายสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การบวงสรวง เป็นต้น

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว คือ การกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยว ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัวที่ตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์ใด สภาพการณ์ หรือพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยวเป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้ เช่น ลักษณะการเดินทาง จำนวนผู้ร่วมเดินทาง ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ส่วนพฤติกรรมภายในของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ทัศนคติ ค่านิยม และวัตถุประสงค์ในการเดินทาง ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอก ส่งผลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อ บริโภคสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว (วชิราภรณ์ โลหะชาละ, 2562)

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นความรู้สึกนึกคิดของนักท่องเที่ยวที่แสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ ทั้งก่อนการเดินทางท่องเที่ยว ระหว่างการท่องเที่ยว และภายหลังการท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจมีปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกในชีวิตและส่งผลต่อการแสดงออกนั้น (รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์, 2558)

ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมาปรับใช้ ซึ่งประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ 2) ความถี่ในการเดินทาง 3) ลักษณะการเดินทาง 4) จำนวนผู้ร่วมเดินทาง 5) ยานพาหนะ 6) ระยะเวลาที่มาในครั้งนี้ 7) ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และ 8) แหล่งข้อมูล

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมุเตล

การท่องเที่ยวเชิงความเชื่อทางศาสนาหรือการท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจมาจากความศรัทธาทางศาสนาเป็นรูปแบบหนึ่งที่กำลังเติบโตในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั่วโลก นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มักเดินทางไปยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนา แสวงหาความสงบสุขทางจิตวิญญาณ หรือเพื่อเสริมสร้างความเชื่อทางศาสนา ในประเทศไทยการท่องเที่ยวมุเตล ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์และพลังเหนือธรรมชาติ เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่กำลังเป็นที่นิยม ซึ่งการศึกษาที่ผ่านมาเน้นการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงศาสนา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทาง และความท้าทายที่พบในการท่องเที่ยวเชิงศาสนา

อชิป จันทรสุรีย์ (2564) กล่าวว่า ความเชื่อกับการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับความเชื่อของบุคคลที่เชื่อมโยงให้เกิดแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว ส่งเสริมการพัฒนาสถานะด้านร่างกายและจิตใจของผู้เดินทาง ตลอดจนกิจกรรมทางศาสนาที่เกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธาที่มีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสถานที่นั้น ๆ ในบางกรณีนักท่องเที่ยวที่เยี่ยมชมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ได้รับแรงบันดาลใจจากเหตุผลทางศาสนา โหราศาสตร์ ศาสตร์แห่งความโชคดี และการบูชาเครื่องรางของขลังเพื่อเสริมความมั่นคงในชีวิตและสมหวัง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นเทศกาลงานประเพณีรวมถึงมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาของชุมชน ปรากฏการณ์มุเตลเกิดขึ้นจากบุคคลมีความเชื่อ ความศรัทธาและเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ในการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์รวมถึงเครื่องรางของขลังต่าง ๆ

ความเชื่อความหมายอย่างกว้างคือความไว้วางใจ ความมั่นใจ หรือความเห็นชอบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดและยินดีที่จะปฏิบัติตามเชื่อในสังคมไทยมีพื้นฐานมาจากพระพุทธศาสนา และความเชื่อพื้นบ้าน ได้แก่ 1) ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ 2) ความเชื่อเรื่องการเกิด การตาย 3) ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ 4) ความเชื่อเรื่องพิธีกรรม 5) ความเชื่อเรื่องอาชีพร ความเชื่อด้านไสยศาสตร์คือการเชื่อถือโดยรู้สึกเกรงขามหรือกลัวในสิ่งที่เข้าใจว่าอยู่เหนือธรรมชาติหรือในสิ่งลึกลับอันไม่สามารถจะทราบด้วยเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์ และสิ่งนั้นอาจจะให้ดีหรือร้ายแก่ผู้ที่เชื่อถือก็ได้ เมื่อมีความรู้สึกเช่นนั้นก็สำแดงความเชื่อหรือความรู้สึกนั้นออกมา เป็นรูปพิธีรีตอง ประกอบไปด้วยคาถาและเวทมนตร์เพื่ออำนวยการประโยชน์แก่ผู้เชื่อถือในทางดี เช่น เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล และป้องกันเหตุร้าย เป็นต้น โดยการที่คนสนใจไสยศาสตร์นั้นมีเหตุ 2 ประการ คือ เพราะความกลัว เช่น กลัวผี กลัวต้นไม้ใหญ่ กลัวภัยพิบัติ กลัวความเจ็บไข้ได้ป่วย และกลัวอุบัติเหตุต่าง ๆ และเพราะความต้องการ เช่น ต้องการโชคลาภ ต้องการชัยชนะในการแข่งขันความสุขและความปลอดภัย เป็นต้น (อรไท ครุฑเวช และคณะ, 2565)

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมูเตลู มาปรับใช้ในการออกแบบเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมูเตลู

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สร้อยพร สุริยชัย และ สุวารี นามวงศ์ (2563) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาจุดหมายปลายทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ทักษะคตินักท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่มีต่อองค์ประกอบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณโดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจทางด้านสภาพแวดล้อมที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ ได้แก่ ความเงียบสงบ ความเป็นธรรมชาติ การมีความเป็นส่วนตัว การมีพลังของสถานที่ อาหารกินดีอร่อย การมีสถานที่ทำกิจกรรม การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ผู้ให้บริการและผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความจริงจัง และการที่สถานที่นั้นให้ความรู้สึกเหมือนเป็นบ้านของตน

Lindeman & Svedholm (2012) ได้ศึกษาเรื่องลักษณะต่าง ๆ ของมูเตลู มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความหมาย นิยาม คำจำกัดความของคำต่าง ๆ ที่มักนิยมใช้กับความเชื่อ “มูเตลู” ไม่ว่าจะเป็นคำว่า Paranormal Superstitious Magical และ Supernatural การศึกษาครั้งนี้ใช้ทั้งแบบสอบถาม การทดลอง ตลอดจนการสัมภาษณ์ โดยมีการกำหนดลักษณะของความเชื่อในรูปแบบต่าง ๆ แล้วให้ผู้ทดสอบให้คะแนนว่า ความเชื่อนั้น ๆ จัดอยู่ในความเชื่อของคำเฉพาะเจาะจงในภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า ทุกคำมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ชัดเจน โดยทั้งหมดมีความหมายอยู่บนความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติ ที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ตามหลักของเหตุและผลทางวิทยาศาสตร์ เป็นสิ่งที่พิสูจน์ไม่ได้ เป็นพื้นฐานในการคิดที่ผิดพลาด (False Beliefs) ของมนุษย์ ทั้งนี้การเลือกใช้คำขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละบุคคลว่า บุคคลนั้นเป็นผู้ศึกษา ผู้วิจัย หรือผู้ที่มีความสนใจในด้านใด โดยขึ้นอยู่กับพฤติกรรม ประเพณี และวัฒนธรรมของบุคคลนั้น

Joo & Woosnam (2022) ได้ศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงศาสนา ซึ่งผลการศึกษาระบุว่านักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงศาสนามักจะมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งเกิดจากความเชื่อและพฤติกรรมที่ร่วมกันระหว่างการเดินทาง ความผูกพันทางอารมณ์นี้ส่งผลอย่างมากต่อความตั้งใจในการเดินทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่เน้นพิธีกรรมและความเชื่อทางศาสนา การศึกษาพบว่าความเชื่อทางศาสนาแม้จะไม่ได้ส่งผลต่อความรู้สึกเป็นชุมชนโดยตรง แต่ยังคงมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเดินทาง และปัญหาหลักอย่างหนึ่งในการท่องเที่ยวเชิงศาสนา คือความแออัดของสถานที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว Ezenagu et al. (2021) ชี้ให้เห็นว่าปัญหานี้เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์หลายแห่ง ซึ่งมักขาดโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไป ปัญหานี้นำไปสู่ปัญหาด้านความปลอดภัย การเข้าถึงพิธีกรรม และการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเกินขีดจำกัด แม้ว่าจะมีความท้าทายเหล่านี้ การท่องเที่ยวเชิงศาสนายังคงสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างมากให้กับชุมชนท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในภูมิภาคที่มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทั้งนี้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการ เช่น ความแออัด การขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยที่ไม่เพียงพอ มักส่งผลกระทบต่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว Ezenagu et al. (2022)

เสนอว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการให้คำแนะนำที่ชัดเจนแก่นักท่องเที่ยวจะสามารถช่วยลดปัญหาเหล่านี้ได้ ซึ่งจะนำไปสู่ประสบการณ์ที่ดียิ่งขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวและการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนสำหรับชุมชน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนมาใช้เป็นแนวทางในการเขียนกรอบแนวคิดการวิจัยด้านพฤติกรรมการณ์การสายมูเตลูของจังหวัดนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศรัทธา (สายมูเตลู) จังหวัดนครพนม

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม จำนวนทั้งหมด 2,204,220 คน (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) จึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ซึ่งกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้เท่ากับ 399.98 คน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในงานวิจัย เท่ากับ 400 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงศรัทธาที่มีชื่อเสียงสำหรับนักท่องเที่ยวสายมูเตลู ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และรีวิวจากสื่อออนไลน์ ในพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอเรณูนคร และ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม รวมจำนวนสิ้น 400 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดกรองนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงศรัทธา (สายมูเตลู) ของจังหวัดนครพนม เช่น ลานพญาศรีสัตตนาคราช วัดพระธาตุพนมวรวิหาร วัดพระธาตุเรณู เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวมูเตลูของจังหวัดนครพนม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีคำตอบให้เป็นตัวเลือก ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวมูเตลูของจังหวัดนครพนม โดยมีคำตอบให้เป็นตัวเลือก

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความสอดคล้องของข้อความคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ความเหมาะสมของปริมาณข้อความคำถาม ความชัดเจนของภาษารูปแบบของแบบสอบถาม เมื่อได้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแบบตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อแก้ไขแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จึงนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหา โดยกำหนด

เกณฑ์ความสอดคล้อง (IOC) แล้วนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดสอบความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง ซึ่งแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น = 0.96

การเก็บข้อมูล

ในการเก็บรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ (Primary Data) โดยมีลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close - ended) โดยการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายปิด (Closed - ended question) ด้วยวิธีการสอบถามจากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวสายมูเตลูในจังหวัดนครพนม ซึ่งผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 4 เดือน ตั้งแต่วันที่ 01 มกราคม 2567 ถึง วันที่ 30 เมษายน 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้วิธีการทางสถิติที่ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณทางด้านประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการท่องเที่ยวด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic Analysis) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) การทดสอบสมมติฐานด้วยไคสแควร์ (Chi-Square Test) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 49.75) อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี (ร้อยละ 39.25) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 50.50) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 47.50) มีรายได้ต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท (ร้อยละ 25.25) มีอาชีพหลักธุรกิจส่วนตัว/ผู้ประกอบการ (ร้อยละ 33.00) และภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 21.75)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวมูเตลูของจังหวัดนครพนม
ตารางที่ 1 แสดงร้อยละและค่าเฉลี่ยของข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวมูเตลูของจังหวัดนครพนม

พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. วัตถุประสงค์ในการเดินทาง (สามารถตอบได้เพียง 1 ข้อ)		
1.1 ท่องเที่ยว/เยี่ยมชมสถานที่เชิงศรัทธา (มูเตลู)	233	58.25
1.2 ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์พญานาค	85	21.25
1.3 ร่วมกิจกรรมต่างๆ/เทศกาล เช่น งานบุญ ไหลเรือไฟ	48	12.00
1.4 เยี่ยมญาติ/พบปะเพื่อน/อบรม/ประชุม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน/ ติดต่อเกี่ยวกับงานบริษัทหรือหน่วยงานราชการ	34	8.50
รวม	400	100.00
2. ความถี่ในการเดินทางต่อเดือน		
2.1 1 ครั้ง/เดือน	300	75.00
2.2 2 ครั้ง/เดือน	56	14.00
2.3 3 ครั้ง/เดือนขึ้นไป	44	11.00
รวม	400	100.00
3. ผู้ร่วมเดินทางของท่าน		
3.1 เดินทางมาคนเดียว	104	26.00
3.2 เดินทางมากับญาติหรือคนในครอบครัว	156	39.00
3.3 เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน/เพื่อนร่วมงาน/บริษัททัวร์	118	29.50
3.4 เดินทางมากับแฟนหรือคู่รัก	22	5.50
รวม	400	100.00
4. จำนวนผู้ร่วมเดินทางในครั้งนี้		
4.1 เดินทางคนเดียว	92	23.50
4.2 1 คน	68	17.00
4.3 2 คน	48	12.00
4.4 3 คน	44	11.00
4.5 4 คน	54	13.50
4.6 5 คนขึ้นไป	94	23.00
รวม	400	100.00
5. ชนิดของพาหนะที่ท่านใช้ในการเดินทางครั้งนี้		
5.1 รถยนต์ส่วนตัว	186	46.50
5.2 เครื่องบินโดยสาร	150	37.50
5.3 รถโดยสารประจำทาง	42	10.50
5.4 รถบริษัทนำเที่ยว/รถต้นสังกัด/บริษัท/องค์กร/รถจักรยานยนต์	8	5.50
รวม	400	100.00

พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. ระยะเวลาที่มาในครั้ง		
6.1 น้อยกว่า 1 วัน	68	17.00
6.2 1 วัน	40	10.00
6.3 2 วัน	62	15.50
6.4 3 วัน	50	12.50
6.5 4 วัน	42	10.50
6.6 5 วันหรือมากกว่า	138	34.50
รวม	400	100.00
7. การเดินทางของท่านมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น ประมาณเท่าใด/ครั้ง		
7.1 5,000 บาทหรือต่ำกว่า	50	17.50
7.2 5,001 - 10,000 บาท	72	18.00
7.3 มากกว่า 10,001 บาทขึ้นไป	258	64.50
รวม	400	100.00
8. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนี้จากสื่อใดเป็นหลัก (สามารถตอบได้เพียง 1 ข้อ)		
8.1 โทรทัศน์/วิทยุ/หนังสือพิมพ์/นิตยสาร	30	7.50
8.2 อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์/โซเชียลเน็ตเวิร์ค เช่น Facebook, Line, Twitter เป็นต้น	334	83.50
8.3 เพื่อน/ญาติ	36	9.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงร้อยละและค่าเฉลี่ยของข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวหมู่เตลู่ของจังหวัดนครพนม พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว/เยี่ยมชมสถานที่เชิงศรัทธา(มูเตลู่) (ร้อยละ 58.25) มีความถี่ในการเดินทาง 1 ครั้ง/เดือน (ร้อยละ 75.00) โดยมีผู้ร่วมเดินทางมากับญาติหรือคนในครอบครัว (ร้อยละ 39.00) ซึ่งมีผู้ร่วมเดินทาง 5 คนขึ้นไป (ร้อยละ 23.00) โดยมีรถยนต์ส่วนตัว (ร้อยละ 46.50) ใช้ระยะเวลาในการเดินทางมา 5 วันหรือมากกว่า (ร้อยละ 34.50) มีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น มากกว่า 10,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 64.50) และทราบข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์/โซเชียลเน็ตเวิร์ค เช่น Facebook, Line, Twitter เป็นต้น (ร้อยละ 83.50) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวมูเตลูของจังหวัดนครพนม

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวมูเตลูของจังหวัดนครพนม

พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวมูเตลู		ลักษณะประชากรศาสตร์						
		เพศ	อายุ	สถานภาพ	ระดับการศึกษาสูงสุด	รายได้ต่อเดือน	อาชีพ	ภูมิลำเนา
1. วัตถุประสงค์ในการเดินทาง	χ^2	5.326	8.636	15.503	2.958	21.490	15.069	18.953
	Sig.	0.503	0.471	0.017	0.814	0.044	0.238	0.216
2. ความถี่ในการเดินทางต่อเดือน	χ^2	2.974	1.756	2.852	9.557	5.828	9.195	18.493
	Sig.	0.562	0.941	0.583	0.049	0.666	0.326	0.047
3. ผู้ร่วมเดินทางของท่าน	χ^2	7.940	7.573	25.603	9.554	22.007	12.650	15.207
	Sig.	0.242	0.578	0.000	0.145	0.037*	0.395	0.437
4. จำนวนผู้ร่วมเดินทางในครั้งนี้	χ^2	13.723	13.585	17.462	9.314	28.756	20.653	24.427
	Sig.	0.186	0.557	0.065	0.503	0.093	0.418	0.495
5. ชนิดของพาหนะที่ท่านใช้ในการเดินทางครั้งนี้	χ^2	12.118	6.441	6.089	25.532	46.020	22.003	25.596
	Sig.	0.059	0.695	0.413	0.000*	0.000*	0.037	0.042*
6. ระยะเวลาที่มาในครั้งนี้	χ^2	16.201	28.293	9.936	47.671	85.716	26.620	52.179
	Sig.	0.094	0.020	0.446	0.000*	0.000*	0.157	0.001*
7. การเดินทางของท่านมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น ประมาณเท่าไร/ครั้ง	χ^2	10.785	8.930	11.327	22.132	35.831	6.895	18.565
	Sig.	0.029	0.178	0.023	0.000*	0.000*	0.548	0.046*
8. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนี้จากสื่อใดเป็นหลัก	χ^2	3.397	7.011	3.051	3.038	10.829	4.045	8.094
	Sig.	0.494	0.320	0.549	0.552	0.212	0.853	0.620
ภาพรวม		ไม่สัมพันธ์	ไม่สัมพันธ์	ไม่สัมพันธ์	สัมพันธ์	สัมพันธ์	ไม่สัมพันธ์	สัมพันธ์

จากตารางที่ 2 แสดงสรุปผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมาเดินทางท่องเที่ยวมูเตลูของจังหวัดนครพนม สรุปผลวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ลักษณะประชากรศาสตร์ ในด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ต่อเดือน อาชีพ และภูมิลำเนา กับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมในภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน สามารถอธิบายเป็นรายด้าน ดังนี้

เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว ในเรื่องการเดินทางของท่านมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น ประมาณเท่าไร/ครั้ง

อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว ในเรื่องระยะเวลาที่มาในครั้งนี้ สถานภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว ในเรื่องวัตถุประสงค์ในการเดินทาง ผู้ร่วมเดินทางของท่าน และการเดินทางของท่านมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น ประมาณเท่าไร/ครั้ง

การศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว ในเรื่องความถี่ในการเดินทางต่อเดือน ชนิดของพาหนะที่ท่านใช้ในการเดินทางครั้งนี้ ระยะเวลาที่มาในครั้งนี้ และการเดินทางของท่านมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น ประมาณเท่าไร/ครั้ง

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว ในเรื่องวัตถุประสงค์ในการเดินทาง ผู้ร่วมเดินทางของท่าน ชนิดของพาหนะที่ท่านใช้ในการเดินทางครั้งนี้ ระยะเวลาที่มาในครั้งนี้ และการเดินทางของท่านมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น ประมาณเท่าไร/ครั้ง

อาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว ในเรื่องชนิดของพาหนะที่ท่านใช้ในการเดินทางครั้งนี้

ภูมิลำเนามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว ในเรื่องความถี่ในการเดินทางต่อเดือน ชนิดของพาหนะที่ท่านใช้ในการเดินทางครั้งนี้ ระยะเวลาที่มาในครั้งนี้ และการเดินทางของท่านมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น ประมาณเท่าไร/ครั้ง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยว มูเตลูของจังหวัดนครพนม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท มีอาชีพหลักธุรกิจส่วนตัว/ผู้ประกอบการ และภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอดคล้องกับงานวิจัยของภคมน หงส์คู (2565) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยว ย่านเมืองเก่า จังหวัดสงขลา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุ 21 – 30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นพนักงานธุรกิจเอกชน อยู่ภาคใต้ ที่ไม่ใช้จังหวัดสงขลา และมีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ (2562) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 26 - 35 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว

2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว/เยี่ยมชมสถานที่เชิงศรัทธา(มูเตลู) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชนก สุวรรณพงศ์ (2564) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อการทำบุญ สะเดาะเคราะห์ปีชง มีความถี่ในการเดินทาง 1 ครั้ง/เดือน โดยมีผู้ร่วมเดินทางมากับญาติหรือคนในครอบครัว ซึ่งมีผู้ร่วมเดินทาง 5 คนขึ้นไป โดยมีรถยนต์ส่วนตัว ใช้ระยะเวลาในการเดินทางมา 5 วันหรือมากกว่า มีค่าใช้จ่าย เช่น

ค่าเดินทาง ที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น มากกว่า 10,001 บาทขึ้นไป และทราบข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์/โซเชียลเน็ตเวิร์ค เช่น Facebook, Line, Twitter เป็นต้น ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัย สอดคล้องกับการศึกษาของพิสมัย จัตุรัตน์ และชวลีย์ ณ ถลาง (2565) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนของกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่เดินทางมากับญาติและคนในครอบครัว และใช้พาหนะในการเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว มีวัตถุประสงค์เพื่อชมโบราณสถาน และโบราณวัตถุ และส่วนใหญ่รู้จักแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนจากสื่อเฟสบุ๊ค (Facebook)

3. ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวมูเตลูในจังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในภาพรวมทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวมูเตลูจังหวัดนครพนม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา ขวัญทองยิ้ม ชวลีย์ ณ ถลาง และเสรี วงษ์มณฑา (2566) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมในจังหวัดสงขลา พบว่า ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิสำเนา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัย ดวงทิพย์ นากระโทก (2563) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวศาสนาในศาสนาสถานที่ที่มีชื่อเสียงในการอธิษฐานขอพรเรื่องความรักในกรุงเทพมหานคร พบว่า เมื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่มีชื่อเสียงในการอธิษฐานขอพรเรื่องความรักในกรุงเทพมหานคร ระหว่างเพศ และอายุ ไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากศาสนสถานเดินทางเข้าถึงได้สะดวกสบาย ให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเชิงศาสนาได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้งาน

นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยว/เยี่ยมชมสถานที่เชิงศรัทธา(มูเตลู) ของจังหวัดนครพนม ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์พญานาค มีระยะเวลาในการพำนักหลายและการใช้จ่ายค่อนข้างสูง โดยมีค่าใช้จ่ายมากกว่า 10,000 บาท ต่อการเดินทาง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม ควรมีการส่งเสริมในเรื่องของการประชาสัมพันธ์การตลาดการท่องเที่ยวมูเตลูภายในประเทศได้เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมวิถีชีวิตของนักท่องเที่ยวยุคหลังสถานการณ์โควิด 19

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมูเตลูของจังหวัดนครพนมเฉพาะบางพื้นที่ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปต้องมีการศึกษาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศรัทธาทั้งจังหวัดนครพนม และยังต้องทำการศึกษาในกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวสายมูเตลูในกลุ่มจังหวัดสนุก (สกลนคร นครพนม มุกดาหาร) ด้วยเพื่อสามารถจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวมูเตลูที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). **สถิติของนักท่องเที่ยวชาวไทย**. สืบค้น 15 สิงหาคม 2566, จาก <https://secretary.mots.go.th/policy/>.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2567). **ท่องเที่ยวมุเตลู ท่องเที่ยวมีมติความเชื่อ เสริมเศรษฐกิจชุมชน**. สืบค้น 13 พฤษภาคม 2567, จาก <https://tatacademy.com/th/publish/articles/085034>.
- ขวัญชนก สุวรรณพงศ์. (2564). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 7(3), 113-128.
- ดวงทิพย์ นากระโทก. (2563). แรงจูงใจทางการท่องเที่ยวศาสนาในศาสนสถานที่มีชื่อเสียงในการอธิษฐานขอพรเรื่องความรักในกรุงเทพมหานคร. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ. (2562). พฤติกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต. **วารสารปัญญา**, 26(1), 76-85.
- พิสมัย จัตุรัตน์ และชวลีย์ ณ ถลาง. (2565). พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนของกรุงเทพมหานคร. **วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี**, 16(2), 50-64.
- ภคมน หงส์คู่. (2565). พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยว ย่านเมืองเก่า จังหวัดสงขลา. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์. (2558). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วชิราภรณ์ โลหะชาละ. (2562). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: แม็คเอดดูเคชั่น.
- วาสนา ขวัญทองยิ้ม ชวลีย์ ณ ถลาง และเสรี วงษ์มณฑา. (2566). พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมในจังหวัดสงขลา. **วารสารวิทยาการจัดการวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์**, 4(1), 43-55.
- ศิริเพ็ญ ดาบเพชร. (2565). การวิเคราะห์โมเดลประสบการณ์การท่องเที่ยวที่น่าจดจำและคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการกลับมาเที่ยวซ้ำ. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**, 11(5), 218-233.
- สร้อยพร สุวิชัย และสุวารี นามวงศ์. (2563). การพัฒนาจุดหมายปลายทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่. **วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี**, 14(1), 145-164.
- สำนักงานจังหวัดนครพนม กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด. (2566). **แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม (พ.ศ. 2566-2570)**. สืบค้น 15 สิงหาคม 2566, จาก https://www.2nakhonpanom.go.th/news_struct.
- อติป จันทรสุริย์. (2564). มูเตลู : ความเชื่อกับการท่องเที่ยว. **วารสารทีทัศน์วัฒนธรรม**, 20(1), 220-240.

- อรไท ครุฑเวช และคณะ. (2565). เส้นทางท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเชื่อมโยงวิถีความเชื่อไทยในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 28(3), 1-19.
- Ezenagu, N., Layefa, G. Okpoko, P. U., & Okpoko, C. C. (2022). Promoting faith-based tourism products in selected sacred spaces of southwestern Nigeria. *Pharos Journal of Theology*, 103(1), 1-23.
- Ezenagu, N., Okpoko, P. U., & Okpoko, C. C. (2021). Faith-based activities and religious tourism in southwestern Nigeria: Challenging factors. *IKENGA International Journal of Institute of African Studies*, 22(3), 1-25.
- Joo, D., & Woosnam, K. (2022). Traveling to feel connected: Origins and outcomes of potential faith-based tourists' emotional solidarity. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 39(1), 42-57.
- Lindeman, M., & Svedholm, A. M. (2012). What's in a term? Paranormal, superstitious, magical and supernatural beliefs by any other name would mean the same. *Review of General Psychology*, 16(3), 241-255.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Edition. New York, Harper & Row Publications.

ประวัติแนบท้ายบทความ

	Name and Surname: Apithai Kaewjarus Highest Education: Ph.D. Tourism and Hotel management University or Agency: Nakhon Phanom University Field of Expertise: Tourism and Hotel Management Address: 103 Moo 3 Tambon Khamtao Chayankool Road Muang district, Nakhon Phanom
	Name and Surname: Chalida Chuaysook Highest Education: M.B.A. (Tourism Management) University or Agency: Nakhon Phanom University Field of Expertise: Tourism and Hotel Management Address: 103 Moo 3 Tambon Khamtao Chayankool Road Muang district, Nakhon Phanom

	Name and Surname: Chirabhorn Phromthep Highest Education: M.B.A.(Tourism Management) University or Agency: Nakhon Phanom University Field of Expertise: Tourism Management Address: 103 Moo 3 Tambon Khamtao Chayankool Road Muang district, Nakhon Phanom
	Name and Surname: Atchariya Thumphanit Highest Education: M.A. (Hotel and Tourism Management) University or Agency: Nakhon Phanom University Field of Expertise: Sustainable Tourism, Smart Tourism Address: 103 Moo 3 Tambon Khamtao Chayankool Road Muang district, Nakhon Phanom